

Številka: 2656-3/2004/105-0071114
Datum: 14. 10. 2005

Ministrstvo za notranje zadeve
Policija
Štefanova 2

1501 Ljubljana

Zadeva: **Pojasnilo v zvezi s vprašanji, ki se nanašajo na Zakon o delovnem času in obveznih počitkih mobilnih delavcev ter o zapisovalni opremi v cestnih prevozih (ZDCOPMD)**

Zveza dopis št. 212-7-548340/05

Spoštovani,

S tem dopisom vam posredujemo naše pojasnilo oziroma odgovore v zvezi s vprašanji, ki ste nam jih posredovali ter se nanašajo na ZDCOPMD.

1. Drugi odstavek 2. člena navaja, da se ta zakon uporablja za mobilne delavce zaposlene pri podjetjih, ustanovljenih v državi..... Kot izhaja iz 5. točke obrazložitve definicij navedenih v tretjem členu pa »samozaposleni vozniki« opredeljeni v 6. točki niso mobilni delavci. **Vprašanje je torej ali se ta zakon za njih uporablja ali ne?**

Odgovor: Iz 44. člena ZDCOPMD izhaja, da se določbe prvega in drugega odstavka 4. člena, 5. člena in 7. člena tega zakona začnejo uporabljati za samozaposlene voznike 23. marca 2009, kar pa ne izključuje veljavnosti Uredbe 3820/85/EGS ali AETR za samozaposlene voznike. ZDCOPMD se torej uporabljajo za samozaposlene voznike v smislu njegovega 44. člena. Poudariti je treba, da je 44. člen neodvisno od drugih določb nekatere člene ZDCOPMD razširil tudi na samozaposlene voznike, čeprav le-ti niso mobilni delavci.

2. V drugi točki tretjega člena je opredeljen »delovni čas«, ki poleg vožnje zajema ves čas, od začetka do zaključka dela, ko je mobilni delavec na svojem delovnem mestu na razpolago delodajalcu in opravlja svoje naloge in dejavnosti. V nadaljevanju je točno opredeljeno kaj spada v delovni čas, med drugim tudi čiščenje in tehnično vzdrževanje vozila in vsa druga dela, katerih namen je zagotavljati varnost vozila..... **Vprašanje je kako bodo nadzorni organi lahko preverjali tovrstna opravila mobilnih delavcev?**

Odgovor: Glede na 32. člen ZDCOPMD inšpekcija za delo izvaja inšpekcijski nadzor nad delovnim časom in obveznih počitkih mobilnih delavcev pri prevoznikih v okviru njihovih del in nalog. Te nadzore pa opravlja tudi PIRS.

V drugem odstavku 15. člena Uredbe 3821/85/EGS je navedeno, da v primeru, če voznik ne more uporabljati vgrajene naprave, zaradi morebitne oddaljenosti od vozila, se časovna obdobja (b.,c., in d. drugo delo, razpoložljivost, počitek- tretji odstavek) vpišejo na tahografski vložek ročno. Enako bo voznik postopal v primeru porabe voznikove kartice - ročni vnos z gumbom selektorja.

3. Podtočka c) druge točke se nanaša na samozaposlene voznike. Kot izhaja že iz našega prvega vprašanja: **Ali se zakon uporablja za samozaposlene voznike ali ne?**

Odgovor: Isti odgovor kot na prvo vprašanje.

4. Tretja točka 3. člena opredeljuje »čas razpoložljivosti«. Poleg ostalega je navedeno, da se v čas razpoložljivosti šteje tudi čas ko mobilni delavec čaka na mejah oziroma ko čaka zaradi prepovedi vožnje, vendar mora ta čas in njegovo predvideno trajanje poznati v naprej pred odhodom ali neposredno pred dejanskim začetkom dela. **Vprašanje je ali se čakanje na mejnem prehodu (tri ure) šteje v »čas razpoložljivosti« in s tem ne v delovni čas, tudi v primeru, če je mobilni delavec začel z delom in ni vedel, da bo na mejnem prehodu preko katerega potuje čakalna doba? Na primer voznik začne z vožnjo v Italiji in potuje na Madžarsko. Ko začne voziti na nobenem mejnem prehodu ni čakalne dobe. Ko prispe na mejni prehod Dolga vas pa je čakalna doba tri ure. Ali se mu ta čas šteje v »čas razpoložljivosti« ali d »delovni čas«?**

Odgovor: Če voznik čaka več kot 15 min, se to lahko šteje kot odmor (drugi odstavek 5. člena ZDCOPMD), ki ni del delovnega časa. Poudariti je treba, da se čas, ki traja več kot 15 minut in je torej odmor, ne upošteva v delovni čas tudi, če ni napovedan; obveznost napovedi ni pogoj, pač pa obveza prevoznika; če je glede na objektivne okoliščine ni mogoče predvideti, je tudi nenapovedano čakanje, ki predstavlja odmor, izključeno iz delovnega časa.

Opozarjamo še na 5. člen ZDCOPMD, ki velja glede odmorov za vse osebe, ki opravljajo mobilno dejavnost. Glede na dikcijo prvega odstavka tega člena Uredba 3820/85/EGS in AETR zagotavljata večjo varnost in je potrebno glede odmorov voznikov glede časa izvajanja vožnje spoštovati določila teh dveh predpisov (odmor po 4,5 urah vožnje) glede skupnega delovnega časa pa tudi določilo 5.člena ZDCOPMD (najkasneje po šestih urah). Torej je obveza imeti odmor opredeljena dvakrat, in sicer enkrat iz vidika časa vožnje, drugič pa iz vidika delovnega časa.

5. Peta točka tretjega člena opredeljuje »mobilne delavce«, sedma točka pa »osebe, ki opravljajo mobilno dejavnost«. Iz obeh jasno izhaja, da so mobilni delavci vozniki. **Vprašanje je kdo, poleg voznika, je še lahko mobilni delavec in posledično na kakšen način se bo izvajala kontrola nad delom mobilnih delavcev, ki niso vozniki in nimajo kartice za voznika oziroma zapisnih listov? Prav tako se postavlja vprašanje kakšna je razlika me obema pojmom?**

Odgovor: Poleg voznika je lahko mobilni delavec tudi spremljajoče osebje (npr. sovoznik), ki je v posadki. Če je v tem osebju sovoznik, se ga lahko kontrolira (ima svojo voznikovo kartico), sicer pa nadzor lahko opravlja inšpekcija za delo v okviru inšpekcijskega nadzora nad delovnim časom. 5. točka 3.člena ZDCOPMD predstavlja predvsem voznika, medtem ko 7. točka predstavlja osebo, ki opravlja spremljevalno dejavnost.

6. Šesti člen opredeljuje počitek pripravnikov in sicer navaja, da se določbe Uredbe 3820/85/EGS o času počitka za mobilne delavce nanašajo tudi na pripravnike. Vendar Uredba 3820/85/EGS nikjer ne govori o mobilnih delavcih ampak samo o vozniku. **Vprašanje je kaj se torej uporablja za pripravnike in zakaj so pripravniki posebej opredeljeni?**

Odgovor: 6. člen ZDCOPMD navaja, da se določbe Uredbe 3820/85/EGS o času počitka za mobilne delavce veljajo tudi za pripravnike. S tem je implementirana Direktiva 2002/15/ES, s čimer veljajo za pripravnike enake določbe o času počitka, kakor za drugo vozno osebje (za njih se v zakonu uporablja izraz »mobilni delavci«) na podlagi Uredbe 3820/85/EGS.

7. Splošno so pojmi »mobilni delavec«, »oseba, ki opravlja mobilno dejavnost v cestnem prevozu«, »samozaposleni voznik« »voznik« in »pripravnik« med seboj prepleteni in nerazumljivi. **Prosimo, da na praktičnem primeru opišete, kdaj gre za mobilnega delavca, voznika, osebo, ki opravlja obilno dejavnost v cestnem prometu, samozaposlenega voznika in pripravnika.**

Odgovor: Mobilni delavec je splošen pojem definiran v ZDCOPMD (voznik in spremljajoče osebe). Voznik spada v kategorijo mobilnih delavcev. Samozaposleni voznik je voznik, ki ustreza definiciji iz 6.točke 3.člena ZDCOPMD. Oseba, ki opravlja mobilno dejavnost je splošen pojem, ki obsega tako mobilne delavce kot tudi samozaposlene voznike; torej ne obsega le oseb, ki opravljajo spremljajočo dejavnost. Pripravnik je pripravnik v smislu splošne delovne ureditve.

8. Četrti člen opredeljuje povprečni tedenski delovni čas. Določila Uredbe 3820/85/EGS in AETR so strožja kot določa ta člen, razen določila drugega odstavka, ki navajajo, da povprečni tedenski čas ne sme presegati 48 ur. **Vprašanje je kateri predpis ima večjo veljavo? Za katere primere se uporabljajo določila zakona za katere pa določila Uredbe oz. AETR-a?**

Odgovor: Gre za implementacijo Direktive 2002/15/ES. Uporablja se ZDCOPMD, ki ni v nasprotju z Uredbo 3820/85/EGS in AETR.

Poleg tega pa Zakon o delovnih razmerjih določa maksimalni delovni čas, ki znaša največ 40 ur tedensko, pod določenimi pogoji pa delavec lahko opravi še največ 8 nadur tedensko. Skupno torej 48 ur. **Zanima nas kateri predpis o delovnem času se uporablja za voznike oziroma za mobilne delavce?**

Odgovor: Velja pravno načelo »lex specialis«. Veljajo določila ZDCOPMD. 4. člen ZDCOPMD ni v nasprotju z Zakonom o delovnih razmerjih.

9. 32. člen opredeljuje pristojnosti nadzora. Navedeno je da policija izvaja nadzor v okviru nadzora nad varnostjo cestnega prometa. **Prosimo če lahko posredujete točno opredelitev, kaj pomeni »v okviru nadzora nad varnostjo cestnega prometa«. Besedno zvezo se lahko namreč razlaga v širšem smislu, na primer tudi nadzor nad delom delavnic, kajti njihovo nedosledno malomarno ali namenoma nevestno delo lahko ima vpliv na prometno varnost (voznik lahko lažje manipulira in prikazuje napačne podatke z neizpravno napravo, kar lahko privede do preutrujenosti in prometne nesreče). Ali v ožjem smislu na primer samo pogoje, ki imajo neposreden vpliv v trenutku izvedbe nadzora (voznik je prekorčil čas vožnje, nadzorna naprava ne deluje brezhibno...)**

Odgovor: Policija izvaja nadzor nad uporabo zapisovalnih naprav, vendar pa je dolžna na podlagi tretjega odstavka 15. člena zakona DRSC in PIRS obvestiti, če pri svojem delu ugotovi, da zapisovalna naprava, vgrajena v vozilu, ne deluje pravilno.

Poudariti je torej treba, da je nadzor prometnega inšpektorata opredeljen širše in da je zato sintagma "v okviru nadzora nad varnostjo cestnega prometa" treba razlagati ožje, torej v okviru siceršnjih nalog, ki jih Policija opravlja glede prometa.

Podvprašanje: V drugem odstavku so navedena nekatera pooblastila, ki jih nadzorni organi lahko izvajajo v sklopu nadzora. Tretja in četrta alineja opredeljujeta kontrolo naprave in zapisnih listov, kartice ali izpisa iz zapisovalne naprave. **Ali gre v primeru kartice ali izpisa iz zapisovalne naprave za opredelitev, da voznik lahko izroči ali kartico ali zapis, ali mora izročiti na vpogled to kar zahteva nadzorna oseba (na primer policist, ki nima nadzorne kartice zahteva od voznika izpis iz nadzorne naprave, voznik pa mu ga noče izročiti ampak mu izroči svojo kartico). Ali v tem primeru policist lahko zahteva od voznika izpis ali se mora zadovoljiti s kartico? Vprašanje je pomembno zaradi opreme, ki jo bo policija potrebovala za izvedbo nadzora. V kolikor zakonska dikcija dopušča alternativno možnost, bodo morali vsi policisti imeti svoje nadzorne kartice ali ustrezne čitalce za učinkovito izvajanje nadzora. Glede na to da se bodo kartice**

izdajale na ime osebe, ki je pooblaščen za izvajanje nadzora, nas zanima, kdaj se bodo kartice začele izdajati? Kako dolgo bo trajal postopek izdaje kartice za posamezno osebo? Kakšni so stroški povezani z izdajo kartice?

Odgovor: Pooblastilo iz 3. alinee drugega odstavka 32. člena ZDCOPMD je treba razlagati tako, da omogoča po izbiri nadzornega organa bodisi zahtevo za izročitev kartice, zapisnega lista ali izpiska, ali vsega od navedenega. Res pa je, da nadzorni organ ne sme uporabljati voznikove kartice za opravljanje nadzora, torej za vpogled v snemalno napravo, pač pa mora to storiti s svojo kartico.

V zvezi s postopkom izdaje kartice in ceno kartice pa posredujemo naslednje pojasnilo. Kartice bo izdajal izdajatelj kartic na osnovi 19. člena ZDCOPMD. DRSC mora v skladu s tem členom podeliti javno pooblastilo z odločbo po opravljenem javnem natečaju v skladu z ZDCOPMD, v roku, ki je določen v 42. členu. Predvidevamo, da bo postopek končan v prvi polovici naslednjega leta, v tem času bodo dostopne tudi kartice. Cena za kartice je predvidena v 30. členu ZDCOPMD. Trenutno je zelo težko napovedati ceno (v ostalih državah se giblje predvidena cena od manj kot 25 EUR do več kot 100 EUR). Ker gre za upravni postopek pri izdajanju kartic, je maksimalni rok za izdajo 30 dni, načeloma pa bodo ti roki krajši (predvidevamo do 15 dni). V zvezi z določilom 2. odstavka 18. člena ZDCOPMD poudarjamo, da se kartica za nadzorni organ izda na ime posamezne osebe, ki je v njej pooblaščen za izvajanje nadzora v skladu z 32. členom ZDCOPMD in je usposobljena na način, ki ZDCOPMD določa za tehnike delavnice. Vlogi za izdajo kartice bodo morali predložiti listino, iz katere bo razvidno, da imajo pooblastilo iz 32. člena ZDCOPMD in listino s katero bodo dokazovali usposobljenost. Izdajatelj kartic bo predvidoma pripravil vloge za izdajo kartic za nadzorne organe, ker pa bo kartic nadzornih organov v RS zelo malo (približno 100) bo verjetno z bodočim izdajateljem kartic dogovoriti, da Policija (tudi ostali nadzorni organi) pripravi v imenu vseh vse potrebne listine in dokazila in to uredi z izdajateljem. V tem kontekstu bodo izdajali kartice za nadzorne organe tudi v drugih državah članicah (primer Francija). V tem trenutku priporočamo, da Policija stopi v kontakt s PIRS, ki za svoje zaposlene že pripravlja izobraževanje in da se morebitno dogovorijo za skupno izvedbo izobraževanja zaradi morebitnega zmanjšanja cene izobraževanja.

10. Tretji odstavek 39. člena navaja da se z globo 40.000 tolarjev kaznuje za prekršek posameznik, ki ravna v nasprotju s **petim odstavkom 12. člena** Uredbe 3821/85EGS. Čistopis uredbe vsebuje v 12. členu samo 4 odstavke. **Vprašanje je ali je sklic posledica redakcijske napake ali obstaja verzija Uredbe s petimi odstavki? Prosimo vas, da nam sporočite kako v navedem primeru ukrepati.**

Odgovor: Gre za dopolnitev na podlagi Uredbe Komisije (EGS) št. 3688/92.

V upanju, da vam bodo posredovani odgovori koristili za lažje razumevanje ZDCOPMD ter izvajanja njegovih določb, vas lepo pozdravljamo.

S spoštovanjem.

mag. Matjaž Vrčko, sekretar
V.D.GENERALNEGA DIREKTORJA

Odobril: mag. Miloš Pregl, sekretar, VODJA SEKTORJA